

JEAN RACINE

en aldus ook de moeder van den Minotaurus is geworden... Hier het tragisch echtpaar Agamemnon en Clytemnestra... Hier Hippolytus en zijn wonderlijk, maar geheimzinnig bekorend ideaal van mannelijke kuisheid. . . Hier Theseus, die Ariadne heeft verraden en verlaten. . . Het is niet de atmosfeer der klassiek-Grieksche cultuur, waarin wij ons thans bevinden, want *zij* wordt door evenmaat en redelijkheid gekenmerkt; het is hier de streek waar de stormen der passies woeden en de gedochten eener uitzinnige, door angst bezeten verbeelding groeien.

En dan, tenslotte, in zijn laatste jaren, toen zijn profane kunstenaarsleven slechts een overbrugging was gebleken, toen hij, na zich van den oever der vroomheid in de jeugd te hebben afgezet, wederom aangekomen was op een oever waar de vrome gezindheid was blijven heerschen en hij er zich voor goed aan had overgegeven, toen heeft hij van daaruit met zijn verbeelding de bijbelsche wereld bezocht. Hij vond daar Esther, die op aanstichting van den Joodschen ijveraar Mordechai van haar koning en man Ahasverus verkreeg, dat de Joden, wegens het leed dat Haman hun aangedaan had, zouden worden gewroken. Hij vond er Athalia, die de nakomelingen van Ahazia deed vermoorden, doch niet kon verhinderen dat één hunner, de kleine Joas, gespaard bleef, en die tenslotte zelve omgebracht werd. Kortom, hij vond er wederom heerschzucht, list, wreedheid, wraakzucht, en een godsvrucht die vooral uit ontzag en vrees, maar in wezen heel weinig uit liefde bestond. Evangelisch was Racine's christelijke gezindheid waarschijnlijk maar zeer ten deele; zij was zeker in hooge mate oud-testamentisch gekleurd.

Voegt men bij dit alles, om volledig te zijn, nog de Parijsche advocaten- en pleiterswereld uit den eigen tijd van Racine, zooals ze vluchtig verschijnt in het geestige, maar niet zeer diepgaande, in hoofdzaak satirische blijspel *Les Plaideurs*, dan heeft men een overzicht van hetgeen men kan noemen: de wereld zijner verbeelding.

Deze wereld heeft gevoelswaarde op zichzelf, ook voor ons. Ze kan ons in vervoering brengen door de grootschheid, de trouwe liefde, de fijngevoeligheid, de waardigheid van houding, de kracht van hartstocht die ze in werking laat zien bij menschen van vroeger, die intusschen menschen van gelijke beweging zijn geweest als wij; zij doet ons ontstellen en toorn gevoelen om de ruwheid, de meedoogenloosheid, de blindheid der passies die het menschenras klaarblijkelijk eigen zijn; ze maakt een huivering van schrik en ontzag in ons gaande, wanneer zij ons, eens te meer, doet gevoelen, hoe weerloos wij uiteindelijk zijn in de handen van het lot.

Is het niet duidelijk dat het opnieuw beleven van dit alles in den geest voor onszelf een ruime winst aan begrip en een groote verdieping van gevoel beteekenen kan? Zulks